

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-25 ta' Novembru, 2011

Appell Civili Numru. 581/1993/1

Ernest Cilia

v.

**Noelle mart Ernest Cilia, u li permezz ta' digriet
moghti fil-15 ta' Dicembru 2009 il-kunjom 'Cilia' gie
sostitwit bil-kunjom 'Cali'**

**Il-Qorti:
Preliminari**

Dan huwa appell tal-attur minn sentenza deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) fl-20 ta' Ottubru 2010. L-appellant hassu aggravat mid-decizjoni tal-imsemmija Qorti fir-

rigward tal-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u tal-assenjazzjoni tal-proprjeta` parafernali .

Ghall-ahjar intendiment, is-sentenza appellata qed tigi riprodotta fl-intier taghha, imnejn jirrizultaw il-premessi u t-talbiet tac-citazzjoni tal-attur, l-eccezzjonijiet tal-konvenuta u l-konsiderazzjonijiet tal-ewwel Qorti li wassluha ghall-konkluzzjonijiet taghha. Dik is-sentenza tghid hekk:

“Il-Qorti,

“Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attur ippremetta: li z-zwieg bejn il-kontendenti tfarrak irrimedjabbilment minhabba adulterju, sevizzi, theddid, mohqrija u ngurji gravi unikament imputabbli lill-konvenuta li abbandunat id-dar konjugali; li l-attur ottjena l-awtorizzazzjoni skond il-ligi sabiex jiprocedi bl-istanza odjerna; ghalhekk qed jitlob li din il-Qorti tordna s-separazzjoni personali bejn il-partijiet bi htija unika tal-konvenuta; u li din il-Qorti tirregola l-aspett patrimonjali tal-kawza, senjatament il-likwidazzjoni u l-assenjazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti; bl-ispejjez;

“Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet li biha l-konvenuta eccepjet li, filwaqt li hi ma topponix ghat-talba ghas-separazzjoni personali tattribwixxi l-htija unikament lill-attur ghall-istess ragunijiet indikati minnu, hlief ghal dik ta' l-abbandun; iddikjarat ukoll li ma topponix ghax-xoljiment, likwidazzjoni u assenjazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, izda bl-applikazzjoni kontra l-attur ta' l-artikolu 48 tal-Kap.16;

“Rat li b' verbal registrat mill-partijiet fl-udjenza tad-9 ta' Gunju 2010 li permezz tieghu ddikjaraw li “l-provi migbura fil-kawza numru 847/1992NC fl-ismijiet inversi jigu kkunsidrati bhala provi migbura fil-kawza odjerna u jiffurmaw parti ntegrali minnha.”¹

“Rat ir-rapporti² tal-perit legali l-Avukat Dottor Joseph Schembri, u r-rapport³ tal-perit komputista Dottor Alfred Mifsud, minnhom debitament mahlufa;

¹ Fol.150

² Cit. 847/92 - Vol.2 –fols.447 et seq; 533 et seq.

³ Cit. 847/92 - Vol.2 fol.533

“Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramenti tal-partijiet, il-listi tax-xhieda, l-affidavits u d-dokumenti prezentati, u n-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

“Rat is-sentenza moghtija llum minn din il-Qorti fil-kawza numru 847/92NC fl-ismijiet inversi, u li titratta l-istess mertu;

“Semghet ix-xhieda bil-gurament;

“Ikkunsidrat;

“Azzjoni

“Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob is-separazzjoni personali minn ma' martu l-konvenuta, bi htija ta' din, u ghar-ragunijiet kontemplati fl-artikoli 38, 40 u 41 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta; kif ukoll, sabiex din il-Qorti tirregola l-effetti konsegwenzjali ghas-separazzjoni, senjatament dawk patrimonjali.

“Minn naha taghha, il-konvenuta, filwaqt li ma topponix ghat-talba ghas-separazzjoni personali, issostni li ghal dan jahti l-attur fit-termini ta' l-artikoli precitati, salv ghall-artikolu 41 ta' l-istess Kap.16

“Separazzjoni Personali

“Illi mill-provi jirrizulta pacifiku li l-partijiet izzewgu fil-11 ta' Lulju 1987, u, wara circa tlett snin ta' konvivenza, dawn isseparaw de facto meta l-konvenuta telqet mid-dar konjugali f' Lulju 1990; sena wara, hareg ukoll l-attur.

“Minn dan iz-zwieg ma twieldux tfal.

“Illi in forza ta' sentenza tat-Tribunal Regionali tat-13 ta' Settembru 1997, li kkonfermat id-decizjoni moghtija mit-Tribunal Metropolitan ta' Malta fil-25 ta' Marzu 1997, iz-zwieg ta' bejn il-partijiet gie dikjarat null u bla effett; u permezz ta' digriet moghti mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appelli

Civili, d-decizjoni moghtija mit-tribunali ekklesjastici giet debitament registrata fir-Registru Pubbliku, u ghalhekk dan l-annullament ghandu effett anke civilment.

“Ghaldaqstant, stante li z-zwieg gie annullat fil-mori tal-kawza, mhuwiex il-kaz li din il-Qorti tippronunzja ruhha fuq l-ewwel talba; u l-kaz irriduca ruhu ghall-vertenza dwar il-qsim tad-dar matrimonjali fil-Wardija, u l-konsistenza, u l-qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti, inkluza l-vertenza dwar djun maghmula mill-attur wara s-separazzjoni de facto.

“Aspett Patrimonjali

“Illi dwar dan l-aspett tal-kawza, li jinkludi d-dar matrimonjali tal-partijiet u l-assi tal-komunjoni ta' l-akkwisti, inkluzi proprjeta' parafernali, il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet maghmula minnha, u ghall-konkluzjonijiet raggjunti minnha fis-sentenza fuq citata fil-kawza 847/1992, u taddottahom fl-intier taghhom, b' mod li jiffirmaw parti ntegrali minn dan il-gudizzju.

“Decide

“Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi:

“[1] tastjeni milli tiddeciedi dwar l-ewwel talba, stante li z-zwieg kien gie annullat fil-mori tal-kawza;

“[2] tastjeni milli tiddeciedi dwar it-tieni talba, ghall-istess raguni;

“[3] tilqa' it-tielet talba;

“[4] tilqa' ir-raba u l-hames talba fis-sens fuq stabbilit u ordnat taht is-sezzjonijiet ntestati ‘Dar Matrimonjali’ u ‘Komunjoni ta' l-Akkwisti.’”;

“Spejjez bla taxxa.”

L-appell tal-attur

L-attur hassu aggravat bis-sentenza sudetta u interpona minnha appell fuq is-segwent i aggravji:-

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi l-ewwel Qorti ma kellhiex taccetta l-prezzijiet tal-oggetti parafernali li ghamlet il-konvenuta minghajr ma tobbliga lill-istess konvenuta tissostanzja l-istess prezzijiet b'ircevti jew stimi ta' nies professjonali.

2. Illi fir-rigward tal-ordni tal-bejgh tad-dar matrimonjali, huwa ma jaqbilx li din ghandha tinbiegh fi zmien sitt xhur peress li s-suq prezenti mhux tajjeb u ghalhekk jidhirlu li tali terminu ghandu jitwal.

3. (i) Illi fir-rigward tal-mobbli, l-appellant jirritjeni illi l-ewwel Qorti ma haditx in konsiderazzjoni l-valur attwali u m'ghamlet l-ebda kalkolazzjoni tad-deprezzament tal-istess oggetti. Inltre l-appellant jilmenta illi l-Qorti ma setghet qatt taccetta prezzijiet minn wahda mill-partijiet fil-kawza biss.

Illi l-attur jilmenta wkoll mill-fatt illi l-ewwel Qorti ordnatlu jhallas nofs il-valur tal-hwejjeg personali tal-konvenuta indikati f'Lista B unita mas-sentenza u dan peress li kienet l-istess konvenuta li halliet l-istess effetti personali taghha fid-dar tal-genituri taghha gol-Landrijiet, limiti tar-Rabat fejn kienu qed jabitaw il-partijiet, liema affarijiet hu halla warajh wara li vvaka l-istess fond.

(ii) Jilmenta wkoll mill-fatt illi fir-rigward tal-Lista "E" unita mas-sentenza huwa gie erronejament ikkundannat ihallas lill-konvenuta il-prezz shih taghhom, meta fl-aghar ipotezi huwa ghandu nofshom.

(iii) Fir-rigward tal-accessorji tal-kamra tal-banju, l-istess kienu nsterqu meta l-esponent kien imsiefer u kienet l-istess konvenuta jew missierha li ghamlu rapport lill-Pulizija.

(iv) Fir-rigward tar-rigali tal-gherusija, dawn kienu fil-pussess tal-konvenuta li giet ordnata mill-Qorti tesebixxi lista taghhom, haga li sal-prezentata ta' dan l-appell l-attur jghid li kienet ghadha m'ghamlitiex u ghalhekk l-ewwel Qorti kellha taghti dawk ir-rimedji f'kaz li l-konvenuta tonqos milli taghmel dak lilha ordnat.

4. Jilmenta wkoll mill-fatt illi l-ewwel Qorti applikat erronjament il-ligi fejn jidhlu djun tal-komunjoni tal-akkwisti stante li fiz-zmien taz-zwieg taghhom, kienet ghadha vigenti l-ligi fejn ir-ragel seta' jiffirma wahdu kuntratti u jorbot il-komunjoni tal-akkwisti bi djun. Huwa jsostni illi huwa kellu necessarjament jiehu *loans* b'self privat minghand membri tal-familja tieghu, liema *loans* marru kollha biex jithallsu spejjez pendenti relatati mad-dar matrimonjali u ghalhekk ma ghamel l-ebda gwadann minnhom.

5. L-appellant hassu aggravat ukoll illi certi djun ma gewx kunsidrati mill-ewwel Qorti li jiffurmaw parti mill-komunjoni tal-akkwisti u jelenka r-ragunijiet tieghu ghal tali aggravju.

Ir-risposta tal-konvenuta

Il-konvenuta rrispondiet l-aggravji tal-attur billi ssottomettiet illi fir-rigward tal-valutazzjoni tal-oggetti parafernali, l-attur ghandu l-ghazla li jirritornahom in materja u ghalhekk il-valutazzjoni taghhom ma taghmilx differenza. Madankollu jekk hu mhux f'posizzjoni li jirritornahom, huwa kellu kull opportunita` li jikkontesta jew igib prova kuntrarja ghall-valuri moghtija minnha. Hija ssostni li jekk din il-Qorti tbaxxi l-prezzijiet moghtija minnha, l-attur ikun se jiggwadanja mill-*mala fede* tieghu stess stante li l-attur approprja ruhu mill-istess oggetti cirka sentejn qabel ma hija fethet din il-kawza u ghalhekk jekk l-attur iddispona minnhom dak iz-zmien il-prezz indikat minnha kien certament wiehed reali.

Illi dwar l-aggravju tat-terminu prefiss mill-ewwel Qorti ghall-bejgh tad-dar matrimonjali, il-konvenuta tishaq li din hi kwistjoni fid-diskrezzjoni tal-Qorti u li r-raguni ghall-aggravju tieghu hija wahda legalment u fattwalment mhux gustifikata.

Illi fir-rigward tat-tielet aggravju, il-konvenuta tishaq illi fir-rigward tal-prezzijiet moghtija minnha lill-oggetti li jappartjenu lill-komunjoni tal-akkwisti, l-attur kellu kull opportunita` jikkontestahom u illi dawn l-oggetti jinkludu

Kopja Informali ta' Sentenza

hafna oggetti tad-deheb u djamanti li l-probabilita` hija li zdiedu fil-valur taghhom u mhux naqsu. Fir-rigward tal-vettura u tad-dghajsa l-konvenuta tissottometti li l-valuri moghtija minnha huma reali u li inoltre l-attur qatt ma kkontesta l-istess valuri.

Fir-rigward tal-effetti personali li l-konvenuta halliet gewwa d-dar tal-genituri taghha fir-Rabat, hija tirrileva illi l-attur kien baqa' jghix wahdu fl-istess fond fejn eventwalment gie zgumbrat permezz ta' sentenza intavolata minn missierha.

Fir-rigward tal-oggetti tal-kamra tal-banju, il-konvenuta ssostni li dawn mhux veru nsterqu u ghalkemm l-attur isemmi li sar rapport sahanistra lill-Pulizija, dan assolutament mhux minnu.

Fir-rigward tar-rigali tat-tieg, il-konvenuta ssostni li l-istess aggravju mhux gustifikat stante li pprezentat il-lista tal-istess rigali kif ordnata mill-Ewwel Qorti.

Illi fir-rigward tar-raba' aggravju u cioe` jekk id-djun ta' Lm57,700 jiffurmawx parti mill-komunjoni tal-akkwisti jew huma parafernali, il-konvenuta ssostni li s-self inkwistjoni sar wara s-separazzjoni *de facto* u allura zgur fiz-zmien meta kien rikjest il-kunsens tal-mara ghal kwalunkwe dejn li seta' jaggrava l-komunjoni tal-akkwisti. Fir-rigward tar-raguni ta' dan is-self, il-konvenuta ssostni li l-attur ma ppruvax illi dawn il-flus intuzaw in relazzjoni mal-komunjoni tal-akkwisti.

Illi fir-rigward tal-hames aggravju u cioe` fuq il-fatt li l-ewwel Qorti ddecidiet li tlett idjun kanonizzati b'sentenzi civili ma jiffurmax parti mill-komunjoni tal-akkwisti, il-konvenuta ssostni li l-ewwel Qorti kienet korretta fid-decizjoni taghha u dan ghas-segwentijiet u cioe` :-

i. Fir-rigward tad-dejn dovut lill-Bank Of Valletta l-attur ma gabx prova li l-istess flus uzahom ghall-gid tal-komunjoni tal-akkwisti, apparti li tali self ittiehed wara s-separazzjoni *de facto*;

ii. Fir-rigward tad-dejn dovut lill-konjugi Micallef, tali self kien wiehed privat u personali ghall-attur;

iii. Fir-rigward tad-dejn dovut lill-Lombard Bank, tali self sar lill-attur biex jixtri bicca art li sussegwentement biegh u minflok hallas l-istess dejn, huwa ghazel li jzomm il-flus tal-bejgh minghajr ma ta xejn lill-konvenuta.

iv. Fir-rigward tad-dejn mal-HSBC Bank (Malta) plc, fejn l-attur qieghed jitlob li l-konvenuta thallas nofs l-allegati bilanci li huwa hallas *pendente lite*, il-konvenuta tirrileva illi fir-rigward tad-debitu ta' Lm1492.18c ma kienu thallsu l-ebda pagamenti tant li l-kont baqa' jizdied fid-dejn.

Illi finalment il-konvenuta tirrileva wkoll illi d-debitu ta' Lm4,588 li gie kanonizzat b'sentenza tal-prim'awla tal-Qorti Civili fi proceduri mibdija kontra l-attur minn Lino Spiteri pro et noe, u li l-ewwel Qorti akkollat liz-zewg partijiet, fil-verita` kellu jithallas biss mill-attur stante li sar wara s-separazzjoni *de facto*. Pero` l-konvenuta tirrileva li peress li ma thossx li ghandha tiddilunga din il-kawza iktar milli ilha ghaddejja, u zzid l-ispejjez inutilment, kienet sejra toqghod lura milli tintavola appell incidental.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

Illi din hija kawza ta' separazzjoni fejn fil-mori tal-proceduri l-partijiet ottenew sentenza ta' annullament mit-Tribunal Metropolitan ta' Malta kif sussegwentement konfermata mit-Tribunal Rejonali tat-Tieni Istanza u ghalhekk kien fadal li tinghata decizjoni speċjalment fuq l-aspett patrimonjali taghha. Fil-fatt l-aggravji kollha ta' dan l-appell jikkoncentraw fuq x'kellu u ma kellux jiffirma parti mill-komunjoni tal-akkwisti kif ukoll dwar il-valuri li nghataw ghad ta' oggetti parafernali u komuni tal-partijiet.

Illi kien sar verbal registrat mill-partijiet fil-kawza **Noelle mart Ernest Cilia v. Ernest Cilia** 847/92NC fl-udjenza tad-9 ta' Gunju 2010 li permezz tieghu l-partijiet iddikjaraw li l-provi migbura f'dik il-kawza kellhom jigu kkunsidrati bhala provi migbura wkoll fil-kawza odjerna u jiffurmaw parti integrali minnha" (Vol 2 fol.651) Kien sar verbal simili f'din il-kawza wkoll.⁴

Illi l-appell fil-kawza 847/92 NC hawn imsemmija gie deciz illum stess u ghalhekk dwar l-aspetti tal-kawza, li jinkludu d-dar matrimonjali tal-partijiet u l-assi tal-komunjoni tal-akkwisti, inkluzi proprjeta` parafernali, din il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet maghmula minnha u ghall-konkluzzjonijiet raggunti minnha fis-sentenza sudetta u taddottahom fl-intier taghhom b'mod li jiffurmaw parti integrali minn din is-sentenza.

DECIDE

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti qieghdha tvarja s-sentenza appellata bil-mod segwenti u cioe` billi filwaqt li tikkonferma s-sezzjoni intestata "Dar Matrimonjali", tvarja s-sezzjoni intestata "Komunjoni tal-Akkwisti" kif gej:

i. Tiddikjara li l-appellant mhux obligat jirritorna nofs l-oggetti indikati fil-lista "B" unita mas-sentenza u ghalhekk mhux obligat li fin-nuqqas li jirritornahom ihallas nofs il-valur taghhom lill-appellata;

ii. Tiddikjara illi filwaqt li tikkonferma illi l-karozza, id-dghajsa u s-set ta' sufan kif elenkati fil-lista "E" jigu assenjati lill-appellant, tordna lill-istess appellant ihallas lill-appellata biss is-somma ta' €6,056.37 rapprezentanti nofs il-valur tal-istess oggetti;

⁴ Ara fol 15.

Kopja Informali ta' Sentenza

iii. Tordna lill-appellata tirrifondi lill-appellant is-somma ta' €10,354.06 rapprezentanti pagamenti li huwa ghamel fuq self minghand il-Bank of Valletta plc stante li l-istess fondi marru ghal xoghlijiet fid-dar matrimonjali.

Bl-ispejjez taz-zewg istanzi jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

Silvio Camilleri	Geoffrey Valenzia	Giannino
Caruana Demajo		
Prim Imhalled	Imhalled	Imhalled

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----